

Cím: Ki látott már ilyet?

Forrás: Programcsomag

Szöveg típusa: magyarázó

Szöveg olvashatósága: könnyű

Kérdések nehézsége: könnyű, közepesen nehéz, nehéz

Javasolt felhasználás: 3–4. évfolyam.

Ki látott már ilyet?

Biztos te is sok csodás állatról szóló történetet ismersz. Az itt következő csodaállatokat erdőkben, vizekben látták. Vajon tényleg léteznek? Lássuk, mit mesélnek azok, akik állítólag látták őket, és mit gondolnak a tudósok!

Az óriáspolip

Tengerész:

A vízből hatalmas hegyként emelkedett ki egy óriáspolip. Csápjaival körbefonta a hajót.

Megpróbálta a mélybe rántani. Kardokkal, késekkel védekeztünk. A hajó oldalra dőlt.

Már azt hittük, végünk van. Az utolsó pillanatban mégis elengedte a hajót a hatalmas állat. Áldom a szerencsém, hogy élve megúsztam a kalandot.

Tudós:

Valóban él egy ilyen állat a tengerben: ez a *krák*. Nagyon erős lehet. Bálnákkal csatázik. Termete tekintélyes: az eddig talált leghosszabb krák 22 méter hosszú volt. De hogy hajókat támadjon meg? Nem valószínű. Nagy mélységben él. Sose közelíti meg a víz felszínét.

A rúkhmadár

Egy hajóskapitány felesége:

Ha nem a saját szememmel látom, el se hiszem! Világos nappal egyszer csak minden sötétbe borult. Felnézek, hát látom, hogy egy óriási madár szárnyai takarják el a Napot. Olyan volt, mint egy sas, csak jóval nagyobb. A karmai között egy elefántot tartott!

Tudós:

Hm, érdekes történet. Ekkora testű madárról nem tudunk. Éltek viszont régen óriásstruccok. Ők voltak a legmagasabb, legsúlyosabb tollas állatok. Repülni nem tudtak. Hatalmas tojásokat raktak. Akik ilyen tojást találtak, vizet hordtak benne, mert több mint 10 liter víz fért bele. Sajnos addig vadászták őket, amíg kipusztultak.

1. A tengerész szerint minek köszönhető, hogy megmenekült az óriáspoliptól?

Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A: A kardjának.
- B: A nagy hullámnak.
- C: A csápok csúsztatásának.
- D: A szerencsének.

1-es kód: D

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: A szövegben explicit módon szereplő információ visszakeresése. A megoldást nehezíti, hogy a szövegrész felsorolja az ellenállás módjait, ezek mindegyike lehetséges menekülési mód lehetne.

Nehézség: közepesen nehéz.

2. Hogyan nevezi az óriáspolipot a tudós? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A: Bálna.
- B: Hajó.
- C: Krák.
- D: Rúkh.

1-es kód: C

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: Az instrukcióban megadott elem szinonimájának visszakeresése.

Nehézség: közepesen nehéz.

3. A tudós szerint miért támadja meg az óriáspolip a hajókat? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A: Azért, mert azt hiszi, hogy az egy bálna.
- B: Azért, mert unatkozik.
- C: Mert a polip szeret hajót enni.
- D: Mert a hajó megzavarja az úszásban.

1-es kód: A

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: következtetés. A szöveg összefüggéseinek felismerése, két tartalmi elem összekapcsolása.

Nehézség: közepesen nehéz.

4. Karikázd be, hogy IGAZ-e vagy HAMIS a mondat befejezése!

A tudós azért nem hiszi el a tengerész történetét, mert...

a polip a tenger mélyén él.	IGAZ/HAMIS
a polip csak bálnákkal csatázik.	IGAZ/HAMIS
a polip nem elég erős ehhez.	IGAZ/HAMIS
a polip sosem jön fel a felszínre.	IGAZ/HAMIS

1-es kód: IGAZ, IGAZ, HAMIS, IGAZ

0-s kód: Hibás, nem odaillo válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: A szöveg összefüggéseinek felismerése, az opciókban megadott tartalmi elemek elbírálása.

Nehézség: közepesen nehéz.

5. Miért hihetetlen a hajóskapitány feleségének a története? Az olvasottak alapján válaszolj!

2-es kód: külső információra, háttértudáson alapuló helyes válasz, például:

- Azért, mert nincs olyan állat, amely elbírna egy elefántot.

1-es kód: szövegbeli elemre alapozott helyes válasz, például:

- Azért, mert a tudós azt állítja, hogy nincs ekkora testű madár.

0-s kód: Hibás, nem odaillo válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés. A két szövegrész közötti kapcsolat felismerése, az előzőt cáfoló tartalmi elem meglelése.

Nehézség: közepesen nehéz.

6. Mit tudunk meg a tudóstól az óriásstrucc tojásáról? Karikázd be, hogy IGAZak-e vagy HAMISak az állítások!

Jól lehet benne szállítani dolgokat.	IGAZ/HAMIS

Ma is sokat találni belőle a tengerparton.	IGAZ/HAMIS
Nagyon nagy a mérete.	IGAZ/HAMIS
Nem törik el könnyen.	IGAZ/HAMIS

1-es kód: IGAZ, HAMIS, IGAZ, IGAZ

0-s kód: Hibás, nem odailó válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: A szöveg egy elemének azonosítása (nagy), összefüggéseinek felismerése (a víz cipeléséhez erős héjú tojás szükségeltetik).

Nehézség: közepesen nehéz.

7. Hol élnek ma óriásstruccok?

1-es kód:

- Sehol, mert már kipusztultak.

0-s kód: Hibás, nem odailó válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: Az instrukcióban megadott, a szövegben explicit módon megjelenő tartalmi elem visszakeresése.

Nehézség: könnyű.

8. Mi a hasonlóság a tengerész és a hajóskapitány feleségének a történetében?

1-es kód: helyes válasz, például:

- Mindkettő csodás állatokról mesél.
- Nem létező állatokról mesél.

0-s kód: Hibás, nem odailó válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: A két szöveg tartalmi elemeinek felismerése, a közös vonások megjelölése.

Nehézség: nehéz.

9. Miben hasonlítanak a tudósok válaszai, megjegyzései?

1-es kód: például:

- A tudós mindkét beszélő történetét tudományos tényekkel, megfigyelésekkel cáfolja.
- A tudós egyik mesélőnek sem hisz.

0-s kód: Hibás, nem odailő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: A tanuló feladata a közös tartalmi elemek alapján a tudós szavaira vonatkozóan általános érvényű kijelentést tenni.

Nehézség: nehéz.